

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ
Факультет «Аудіовізуального мистецтва та медіатехнологій»
Кафедра «Аудіовізуального мистецтва»

Биструшкіна Вікторія Андріївна

ВІДЕОАРТ «Усередині кола»

Кваліфікаційна робота на здобуття СВО «Бакалавр»
зі спеціальності 021 Аудіовізуальне мистецтво та виробництво
ОПП «Реклама та відеоарт»

Керівник: Жеріхова Галина Андріївна
Старший викладач кафедри аудіовізуального мистецтва

Харків 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 АНАЛІЗ ПРОЕКТНОЇ СИТУАЦІЇ.....	
1.1. Опис проєктної ситуації. Техніка та прийоми.....	7
1.2. Ринок споживачів, цільова аудиторія.....	9
1.3. Аналіз аналогів та підбір референсів.....	10
1.4 Створення мудборду, відсорткування референсів та аргументація щодо їх використання.....	11
РОЗДІЛ 2 ДРАМАТУРГІЯ ТА СЦЕНАРНА РОЗРОБКА.....	
2.1. Логлайн та синопсис.....	14
2.2. Сценарний план	15
2.3. Сценарій.....	16
РОЗДІЛ 3 ПЕРЕДУМОВИ ТА ОБГРУНТУВАННЯ ПРАКТИЧНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ВІДЕОАРТУ	
3.1. Обґрунтування ідеї та творчого задуму.....	18
3.2. Стильові та жанрові особливості.....	20
3.3. Обґрунтування музичної складової відеоарту.....	22
ВИСНОВКИ.....	24
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	28
ДОДАТКИ.....	30

Вступ

Події останніх років, зокрема повномасштабне вторгнення росії в Україну, суттєво вплинули на свідомість українського суспільства та внутрішній стан кожної людини. В умовах постійної тривоги, втрат і нестабільності особливо гостро постає питання самоусвідомлення, збереження внутрішньої рівноваги та переосмислення власного життєвого досвіду. Саме в такі періоди мистецтво набуває особливого значення, стаючи не лише формою самовираження, а й важливим психологічним і культурним інструментом, здатним фіксувати стан епохи та внутрішні переживання людини.

Розвиток і популяризація українського мистецтва в сучасних умовах є надзвичайно важливими, адже культура виступає носієм національної ідентичності, історичної пам'яті та духовних цінностей. Через мистецькі форми українці мають змогу не лише осмислювати власну історію, а й презентувати світові свою унікальність, глибину мислення, творчий потенціал та інтелектуальну силу. Підтримка й осмислення національного мистецтва сприяє формуванню свідомого суспільства, в якому нові покоління знають своє коріння, а міжнародна спільнота відкриває для себе багатство української культури.

Поряд із суспільними процесами важливою складовою сучасного мистецтва є звернення до внутрішнього психологічного стану людини. У воєнний період значно загострюються відчуття тривоги, неспокою, провини та нав'язливих думок, що часто перетворюються на внутрішній конфлікт і самосуд. Людина опиняється наодинці зі своїми страхами, спогадами та помилками, які постійно повертаються у свідомості, створюючи відчуття замкненого кола. Саме ці психологічні процеси стають ґрунтом для художнього осмислення та інтерпретації у формі відеоарту.

Дипломна робота звертається до оповідання Володимира Винниченка «Суд», у якому порушуються теми внутрішньої відповідальності, морального вибору та саморефлексії. Літературний твір розглядається не як об'єкт буквальної екранізації, а як джерело психологічного й філософського змісту, що дозволяє через образи та атмосферу передати стан внутрішнього неспокою людини. Через авторську відеороботу здійснюється спроба інтерпретувати «внутрішній суд» особистості — процес самокопання, нав'язливого аналізу власних вчинків і впливу токсичного оточення на психоемоційний стан героя.

Таким чином, актуальність даної дипломної роботи полягає у поєднанні осмислення української літературної спадщини з сучасними психологічними проблемами людини в умовах війни. Відеоарт виступає засобом художнього дослідження внутрішнього стану особистості, створюючи простір для емоційного переживання, співпереживання та глибшого розуміння людської психіки.

Мета роботи: Засобами аудіовізуального мистецтва передати емоційний стан людини, яка занурюється у клубок своїх думок та внутрішніх переживань. Через використання колористичних рішень, світлових акцентів і візуальних ефектів відтворити атмосферу внутрішньої напруги, розгубленості та рефлексії, розкрити психологічний стан персонажа і його внутрішній світ.

Завдання кваліфікаційної роботи:

1. Дослідити психологічний стан нав'язливих думок та оверсінкінгу, особливості його прояву.
2. Розробити концепцію відеоарту з образом персонажа-примари, як уособлення внутрішнього діалогу людини.
3. Створити сценарну та звукову структуру роботи.
4. Реалізувати відеоарт засобами зйомки та монтажу, передавши зміну станів.

Об'єктом створення є авторський відеоарт.

Хронологічні рамки створення: вересень 2025-травень 2026

Територіальні рамки створення: Україна, Харківська область, місто Златопіль.

Відеоарт поєднує в собі елементи відеопоезії та експериментального кіно, де візуальний ряд підпорядковується внутрішньому ритму тексту В.

Винниченка. Для досягнення метафоричності та передачі нав'язливих станів було використано такі методи створення:

1. Запис авторських відеоматеріалів на камеру смартфона.
2. Створення закадрової начитки уривку твору «Суд».
3. Використання ефектів накладання декількох відео один на одного.
4. Колористична та ефектна обробка.

Практичне значення:

Практичне значення відеоарту полягає у створенні аудіовізуального твору, що в художній формі передає психологічний стан людини, яка перебуває під впливом нав'язливих думок та оверсінкінгу. Робота спрямована на візуалізацію внутрішніх переживань через поєднання відеоряду, світлових і кольорових ефектів, накладень зображень та звукового середовища.

Практичне значення проєкту розкривається в таких аспектах:

1. Візуалізація психологічних станів засобами відеоарту.

Проєкт демонструє можливість передавати складні внутрішні переживання людини через художні аудіовізуальні засоби, використовуючи образ персонажа-примари як метафору внутрішнього діалогу та ментального перевантаження.

2. Популяризація української літератури через сучасні медіа.

Звернення до твору Володимира Винниченка «Суд» у новому візуальному форматі сприяє актуалізації української класичної літератури та її осмисленню крізь призму сучасного глядача.

3. Привернення уваги до проблем ментального здоров'я.

Відеоарт піднімає тему нав'язливих думок, тривожності та емоційного виснаження, що є особливо актуальним у сучасних умовах суспільної напруги та воєнного часу.

4. Використання виражальних можливостей звуку як емоційного інструменту.

Застосування начитки тексту, фолі-звуків та шумових ефектів підсилює психологічну атмосферу твору та демонструє практичні можливості звукового дизайну у створенні емоційного впливу на глядача.

Структура та обсяг роботи:

1. Відеоарт
2. Пояснювальна записка
3. Презентація

РОЗДІЛ 1

АНАЛІЗ ПРОЄКТНОЇ СИТУАЦІЇ

1.1 Опис проєктної ситуації

Метою проєкту є розкриття психологічної глибини новели В. Винниченка «Суд» через авторський відеоарт. Візуальний ряд спрямований не лише підкреслити драматизм тексту, а й створити іммерсивний досвід занурення глядача у внутрішній світ героя, що перебуває у стані психологічної ізоляції та нав'язливих думок.

Через динаміку кольорової палітри, монтажні переходи та візуальний ритм проєкт зображає складну боротьбу людської душі між надмірним емоційним збудженням і глибоким відчуженням. Цей стан внутрішнього хаосу перегукується з концепцією В. Станчишина: «Уявіть, що наші думки - зграя ворон, яка летить над головою, ми не можемо зупинити потоку думок, але від нас залежить, чи ми дозволимо якійсь вороні зі зграї сісти нам на голову.» [7]

Головний концепт проєкту полягає у популяризації української класики серед сучасного покоління. Завдяки відеоарту, як самостійній формі медійного мистецтва, твори Винниченка набувають нових прочитань у зрозумілому форматі для аудиторії наших днів. Це дозволяє передавати спадщину української культури не лише актуально, а й як багатогранне відображення внутрішніх станів людини, які є універсальними для будь-якої епохи та контексту.

Оригінальний твір «Суд» наповнений багатьма символами, основним серед яких є метафора «кола»-уособлення замкнутого простору свідомості. Цей образ переосмислюється у відеоарті за допомогою циклічності, візуальних елементів та технічних ефектів. Таке рішення передає відчуття буксування думок героя в межах власних ментальних бар'єрів.

З огляду на загальну концепцію, проєкт передбачає реалізацію кількох ключових завдань:

Культурна задача:

Популяризація творчості Винниченка через подання її у форматі сучасного візуального мистецтва. Відеоарт стає інструментом, який адаптує українську класику до запитів нового покоління, забезпечуючи її сучасне звучання.

Інформаційна задача:

Донести до глядача ключові теми твору: внутрішньої напруги, боротьби з самим собою і неможливістю вирватися за межі власних нав'язливих станів. Візуальні метафори й прийоми допомагають перевести складні психологічні нюанси твору у доступну й чітку форму.

Впливова задача:

Сприяти емоційному залученню глядача. Використання ефектів нашаровування (overlay) та розмноження зображення, допоможуть створити відчуття загострення й тиску безкінечних думок, що стимулюють глядачів до саморефлексії над питанням ментального здоров'я та темою внутрішньої свободи.

Естетична задача:

Розробка гармонійно цілісного медійного продукту, де колористика стає головним драматургом. Перехід від тривожних червоних тонів у початкових кадрах до спокійного синього спектра символізуючи зміну внутрішнього стану героя: від піку емоційної напруги до меланхолії або застиглості. Інтенсивний монтажний ритм додає енергетики, створюючи багатовимірний візуальний досвід, здатний утримувати увагу глядача.

Техніка та прийоми, які використовувались в роботі

Відеопроєкт побудований на поєднанні авторської відеозйомки, багат шарового монтажу та застосуванні візуальних ефектів. Головним технічним аспектом є передача трансформації внутрішнього стану через динаміку візуальних нашарувань. Основна деталь, закладена в основу відеоарту – це образ примари, що виступає метафорою людських думок.

Технічно проєкт можна розділити на кілька етапів, що відображають емоційну амплітуду твору: від стану напруженого накопичення до фінального визволення.

Перша частина характеризується високою візуальною щільністю. Акцентною деталлю є поява центрального образу – примари, яка за допомогою ефекту дублювання розділяється на декілька копій, що символізує хаотичність думок, які заповнюють простір коридору. Технічно це реалізовано через накладання відеошарів та роботу з прозорістю. Використання насиченого червоного світла у цій сцені створює атмосферу тривоги та внутрішнього тиску.

Друга частина відеороботи демонструє перехід до спаду напруги. Емоційне заспокоєння та тиша думок передані через зміну колористики на світлі, теплі відтінки. Використання ефектів розсіювання дозволяє досягнути відчуття невагомості та полегшення після виснажливого потоку думок. Фінальним символічним та технічним акцентом є трансформація примари – проява крил, що уособлює катарсис та звільнення від ментального тягаря.

1.2 Ринок споживачів, цільова аудиторія

Цільовою аудиторією цього проєкту можна охарактеризувати таким чином:

1. Студенти творчих спеціальностей: молодь віком 17-25 років, яка здобуває освіту у сферах візуального мистецтва, режисури, дизайну та культурології. Для цієї аудиторії проєкт може бути цікавим, як джерело знань і приклад синтезу класичної літератури з сучасними цифровими технологіями.

2. Митці та дизайнери: професійна спільнота, що шукає нові форми візуальної мови, натхнення для стилізації та технічні рішення у сфері відеоарту.
3. Культурно-інтелектуальний сегмент: шанувальники літератури та української класики, люди переважно віком від 15-30 років, які цікавляться сучасним переосмисленням творів українських авторів.
4. Відвідувачі арт-подій: активна молодь, яка споживає експериментальний культурний контент, відвідує онлайн та офлайн виставки сучасного мистецтва.
5. Психологічний сегмент: емпатичні споживачі, люди, які захоплені психологічними аспектами мистецтва, дослідженням внутрішніх станів і візуальними метафорами.

1.3 Аналіз аналогів та підбір референсів

Для глибшого опрацювання візуальної концепції та вибору технічних засобів реалізації відео-арту було проведено аналіз сучасних мультимедійних проєктів, що працюють із темою психологічних станів. Основним інструментом для пошуку професійних орієнтирів став YouTube, що дозволило проаналізувати актуальні світові тенденції в експериментальному кіно та відео артi.

Аналог 1- «Anxiety», автор: канал Iqrasarjunk (Іл. А. 2)

Відео арт досліджує стан тривожності через засоби експериментального кіно. Автор застосовує ефекти накладання та метафоричні елементи, агресивне червоне світло, що дозволяють візуалізувати внутрішній конфлікт героя. Це створює візуальний хаос, який безпосередньо корелює з станом тривоги. Аналізуючи цей прийом, я вирішила використати аналогічну колірну драматургію для передачі атмосфери напруги. У моєму проєкті червоний червоний колір стає символом сигналу про внутрішню небезпеку, а ефекти накладання допомагають створити відчуття розмитості реальності, що є характерним для станів сильного хвилювання.

Аналог 2- «Decay», автор: Ata Mojlish (Іл. А. 1)

Ця робота була проаналізована з точки зору втілення візуальних метафоричних образів та роботи з людською формою. Ключовим моментом є прийом подвійної експозиції, де на силует людини накладаються текстури та зображення. Спираючись на цей досвід, у своїй роботі я прагнула передати ідею того, що внутрішні відчуття є сильнішими за зовнішню оболонку. Цей прийом дозволяє

наочно продемонструвати циклічність думок, які прокручуються всередині, не знаходячи виходу.

Процес пошуку візуальної мови базується на використанні платформи Pinterest, де було сформовано тематичну дошку. Основним завданням було знайти способи трансформації статичної фотографії у динамічний відео-фрагмент.

1.4 Створення мудборду, відсорткування референсів та аргументація щодо їх використання.

Під час розробки концепту відеоарту я створила мудборд (Іл. А. 3)

Розглянемо зображення:

1. Перша фотографія з дівчиною, у якої замість обличчя хмаринка. Цей референс був обраний для візуалізації стану «тяжкої голови». Хмара символізує хаотичний масив думок, що витісняє реальність і заповнює внутрішній простір особистості. У роботі цей прийом планується відтворити для демонстрації моменту, коли ментальний шум стає фізично відчутним.
2. Дзеркало з мальованими обличчями. Образ слугує символом зовнішньої критики та перетворених на власні переконання голосів інших людей. Це візуальна метафора того, як чужі судження закарбовуються у пам'яті, деформуючи власне сприйняття «Я».
3. Референс з оком у дверному замку спрямований на створення атмосфери соціальної тривоги та параноїдального відчуття стеження. Окрім зовнішнього тиску оточення, це також символ позиції бездіяльності спостерігача – коли людина опиняється у замкненому колі власних думок і лише спостерігає за подіями, не маючи сил діяти.
4. Фото з маскою на обличчі використовується як класичний символ прихованих емоцій та невисловлених слів. Вона підкреслює тему замкнутості та соціальної ізоляції, яка виникає через неможливість або небажання виявити справжній стан.
5. Образ із поглядом крізь розірвану плівку передає єретичну точку – деструктивне бажання вирватися з пастки нескінченних роздумів. Розірвана фактура символізує спробу подолати ментальні бар'єри та зупинити потік оверсінкінгу.
6. Фото з руками. Референс був обраний для передачі відчуття циклічності та безкінечності. Сплетіння кінцівок створює

візуальний лабіринт, з якого немає виходу, що відображає ідею внутрішнього кола.

7. Коридор. Зображення слугує орієнтиром для вибору локації. Геометрія коридору підсилює відчуття тунельного зору, обмеженості простору, який веде вглиб підсвідомості.
8. Ефект розмноження обличчя. Це ключовий прийом для передачі дезорієнтації та загубленості. Ефект підсилює тривожність і дозволяє візуалізувати розщеплення уваги, характерне для складних емоційних станів.

Висновок до розділу 1

Підсумовуючи результати проведеного дослідження в межах першого розділу, можна зробити висновок, що розробка візуально-естетичної концепції відеоарту базується на комплексному поєднанні літературного аналізу та пошуку сучасних засобів виразності.

По-перше, було визначено, що ключовим інструментом передачі глибинних психологічних станів є метафоричність образів.

Детальний розгляд візуальних референсів дозволив сформувати цілісну систему символів – від використання замкнених просторів та ефектів до специфічних фактур, що підкреслюють стан внутрішньої тривоги та циклічність думок. Це заклало фундамент для створення унікальної стилістики проєкту, яка не лише ілюструє події, а й занурює глядача у внутрішній світ героя.

По-друге, аналіз технічних аспектів реалізації задуму підтвердив доцільність використання експериментальних методів відеомонтажу та світлових ефектів. Виявлено, що саме поєднання класичної композиції кадру з динамічними цифровими маніпуляціями дозволяє досягти необхідного емоційного відгуку аудиторії.

Таким чином, результати першого етапу роботи стали теоретичним та візуальним підґрунтям для подальшого практичного втілення відеоарту. Сформована стратегія забезпечує високу художню цінність майбутнього продукту, гарантуючи його відповідність сучасним тенденціям медіамистецтва та оригінальність авторського підходу.

РОЗДІЛ 2

ДРАМАТУРГІЯ ТА СЦЕНАРНА РОЗРОБКА

2.1 Логлайн та синопсис

Логлайн

Відеоарт «Усередині кола» - це візуальне дослідження внутрішньої ізоляції людини, яка опиняється в полоні власних циклічних думок та соціальної тривоги, намагаючись знайти вихід із лабіринту оверсінкінгу.

Синопсис

В центрі сюжету опиняється людина, затиснута у безкінечному лабіринті власної підсвідомості тим самим розкривається процес внутрішнього саморуйнування через нескінченний потік думок. Кожен крок героя супроводжується візуальними та звуковими метафорами: від важких «хмар» оверсінкінгу, що затьмарюють реальність, до відчуття стеження, наростаючої тривоги та страху. Візуальне рішення проєкту будується на активному використанні експериментальних методів монтажу, таких як накладання відеошарів та циклічні повтори, що підкреслюють неможливість виходу за межі власних роздумів. Динамічна гра світла та контрастні колірні рішення працюють як психологічні маркери: вони трансформують простір кадрів, передаючи переходи від заціпеніння до гострої тривоги. Особлива увага приділення звуковому супроводу, де нашарування шепіта створює ефект затьмарення.

2.2 Сценарний план

- *Тема:* Візуалізація внутрішніх переживань людини у відеоряді за мотивами оповідання Володимира Винниченка «Суд»
- *Ідея:* Через деконструкцію звичного візуального ряду та використання методів нашарування, візуальних ефектів, звукових ефектів показати вразливість людської психіки перед феноменом нав'язливих думок. Головна ідея полягає у тому, що людина, яка перебуває у стані оверсінкінгу, стає водночас і в'язнем, і наглядачем у власному ментальному лабіринті. Відсутність чіткого образу героя підкреслює універсальність цього стану, перетворюючи глядача на безпосереднього учасника внутрішнього суду.
- *Конструкція*
Експозиція — Темний коридор із зачиненими дверима постає як метафора внутрішнього простору людини, в якому з'являється образ примари- дівчини в білому, що символізує нав'язливі думки.

Зав'язка — Око у дверному замку запускає відчуття тривоги, після чого у просторі з'являється постать через ефекти роздвоєння зображення та мерехтіння світла.

Розвиток дії — Нав'язливі думки посилюються, метафоричні образи перетікають один з одного, а світло та візуальні ефекти підкреслюють внутрішній конфлікт і психологічну напругу.

Кульмінація - Над людиною розвіюється хмара як символ внутрішнього зламу та усвідомлення.

Розв'язка — Голоси поступово стихають, а силует примари зникає в півні.

Основні епізоди

Епізод №1. Вступ

Епізод №2. Основна частина та кульмінація

Епізод №3. Розв'язка

Теми епізодів

Епізод №1. Тема: Наростання тиску та тривоги, поглинаючий стан оверсінкінгу.

Епізод №2. Тема: Лабіринт нав'язливих станів та деформація образу.

Епізод №3. Тема: Процес розчинення та вихід у фінальну тишу.

Основні місця дії: коридор, вулиця, кімната.

Дійові особи: примара, око, абстрактний силует, хмара, обличчя.

Конфлікт: Протистояння інерції нескінченного мислення та абсолютною ментальною тишею.

Жанр сценарію: Експериментальна відеоновела

Засоби втілення задуму: Світлові ефекти, нашарування, монтажні ефекти, відеоряд.

Єдина дія: Процес звільнення свідомості від інерційного потоку нав'язливих думок.

Графік монтажу епізодів сценарію: зйомки (грудень-квітень 2026), монтаж (квітень-травень 2026)

Цільова аудиторія: Студенти, молодь, люди, які цікавляться психологією та психологічними станами, українською літературою.

2.3 Сценарій

Таблицю продемонстровано у Додатку табл. 1

Висновок до розділу 2

Другий етап роботи був присвячений концептуальному проектуванню та детальному опрацюванню структури відеоарту. Основна увага приділялась формуванню цілісної системи, де логіка оповіді тісно переплітається з емоційним впливом на глядача.

Процес розпочався з розробки логлайну, який став лаконічним вираженням центральної ідеї твору. Це дозволило не лише зафіксувати головний змістовний вектор, а й створити фундамент для подальшої візуалізації. Чітке формулювання ідеї на початковому етапі допомогло уникнути розмитості сюжету та зосередитись на ключових аспектах майбутнього твору.

На основі обраної концепції було створено синопсис, що розкрив послідовність розгортання подій та внутрішню еволюцію персонажа. У ньому відображено не лише фабулу, а й психологічне наповнення кадрів, які реалізуються через візуальні образи.

Ключовим кроком стало написання режисерського сценарію, у якому було структуровано ритмічну побудову твору, визначено послідовність сцен та характер монтажних переходів. Важливе місце в сценарії посіли технічні та естетичні параметри: робота з кольором, світлові рішення та використання специфічних відеоефектів для підсилення художнього виразу. Паралельно було опрацьовано концепцію звукового ландшафту, де музика та звукові акценти стають повноцінними елементами драматургії.

Підсумком цього блоку роботи стало остаточне формування авторського задуму. Він спрямований на те, щоб через поєднання відеоряду, звукового супроводу та візуальних ефектів передати процес внутрішнього середовища, яке б сприяло глибокому емоційному залученню глядача та спонукало до рефлексії.

РОЗДІЛ 3

ПЕРЕДУМОВИ ТА ОБГРУНТУВАННЯ ПРАКТИЧНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ВІДЕОАРТУ «УСЕРЕДИНІ КОЛА»

3.1. Обґрунтування ідеї та творчого задуму

Концептуалізація художнього об'єкта в просторі сучасного експериментального медіамистецтва є складним ментальним процесом, що інтегрує філософську рефлексію, психологічний аналіз та пошук адекватного цифрового інструментарію.

Першоосновою створення аудіовізуального твору виступає творчий задум – цілісний внутрішній образ майбутньої роботи, який координує всі подальші етапи проектування. У відеоарті задум – це ключ до розуміння. Він не тільки формує візуальний ряд, але й створює емоційний зв'язок, який дозволяє відчувати те, що хоче передати автор. Коли глядач занурюється в цю атмосферу він стає частиною історії. Творчий задум не просто план, а спосіб показати складні речі. Він є динамічною системою візуальних метафор, покликаний трансформувати абстрактні категорії людського досвіду у конкретні екранні образи.

В основі дипломного проекту лежить прагнення дослідити та деконструювати засобами відеодизайну деструктивні психоемоційні стани людини, зокрема феномен нав'язливих думок, тривожності та ментального марення. Центральною ідеєю твору є візуалізація того, як внутрішній потік думок, зациклюючись, починає домінувати над особистістю, позбавляючи її спокою та дезорієнтуючи у просторі. Відеоарт призначений стати художнім відповідником внутрішнього монологу людини, яка переживає кризовий момент емоційного напруження. Щоб передати цей невловимий, ірраціональний процес було здійснено відмову від класичного сюжетного наративу на користь сугестивної мови образів, де світло колір та цифрова деформація кадру стають головними носіями смислу.

Візуальна тканина відеоарту спроектована як послідовність складнокомпозиційних метафоричних кадрів, де кожен предмет, деталь чи напрямок світлового променя працюють на посилення відчуття внутрішнього тиску. Психічний стан героя, затиснутого у лещатах власних думок, передається

через специфічні прийоми монтажу та відеоефекти. Також активно застосовуються нашарування відео на відео та просторового розділення екранного поля. Таке візуальне дублювання та накладання планів створює ілюзію нескінченного лабіринту, символізуючи безперервний, неконтрольований потік мислення, у якому одна й та сама думка повторюється, нашаровується одна на одну й утворює щільний, гнітючий інформаційний шум. Наочна трансформація простору в кадрі уособлює втрату контролю над реальністю, коли суб'єктивні страхи починають витісняти об'єктивний світ.

Найважливішим драматургічним та колористичним інструментом у реалізації задуму виступає світлокольорова динаміка, яка відображає внутрішню еволюцію емоційного стану. Колір у структурі цього медіаоб'єкта позбавлений суто декоративної функції. Він постає індикатором психологічної напруги. Композиція будується на експресивних кольорних перетіканнях: від агресивних тривожних червоних тонів екранна реальність занурюється у глибокі, холодні та гнітючі сині відтінки. Моменти найвищого психологічного напруження та марення акцентуються різкими переходами від глухого чорного простору до насичених фіолетових та спалахуючих жовтих відтінків. Світлові ефекти, що деформують предмети в кадрі, створюють відчуття хиткості та непевності, підкреслюючи ірреальність того, що відбувається, та ілюструючи стан ментальної пастки.

Водночас архітектоніка відеоарту передбачає обов'язковий вихід із кризового стану, що відображає логічний розвиток авторської концепції від хаосу до гармонізації. Завершальний блок кадрів зазнає кардинально візуальних змін, маркуючи подолання тривожного циклу. Темпоритм твору відчутно сповільнюється, а цифрові ефекти та світлові потоки припиняють бути джерелом деструкції. Світло та ефекти переформовуються у допоміжні композиційні засоби, які стабілізують простір і допомагають логічно та гармонійно завершити аудіовізуальну роботу.

Колористична палітра фінальних сцен трансформується у більш спокійні, розсіяні та очищені відтінки. Ця зміна

візуалізує момент довгоочікуваного полегшення, настання внутрішньої тиші та розсіювання нав'язливого мисленнєвого потоку. Цикл прокручування тривожних думок завершується, залишаючи простір для рефлексії та спокою. Таким чином, обґрунтування творчого задуму творчого задуму демонструє, що через синтез метафоричних образів, сміливих колірних рішень та сучасних цифрових ефектів медіадизайн здатний втілювати найскладніші архетипи людської психіки, створюючи глибокий емоційний зв'язок із глядачем і спонукаючи його до звільнення внутрішньої напруги.

3.2. Стильові та жанрові особливості

Визначення стильових та жанрових параметрів роботи є важливим етапом, оскільки вони зумовлюють вибір художніх засобів та формують мову взаємодії з глядачем. За своїми ознаками цей проєкт реалізується у жанрі експериментального відеоарту. Головною рисою цього напрямку є відмова від традиційного кінематографічного сюжету та звичних причинно-наслідкових зв'язків між сценами. Замість розгортання зовнішньої історії, у центрі уваги опиняється передача внутрішнього людського досвіду — динаміки тривожних станів, зацикленості та ментального марення. Стилїстика відеоарту поєднує в собі елементи експресіонізму та психологічного абстракціонізму. Це виражається у створенні особливого художнього простору, де кожен кадр працює на емоційне занурення глядача. Візуальний ряд повністю базується на постановочній зйомці, де ключову роль відіграє ретельна побудова композиції, робота зі світлом у просторі та подальше використання цифрових монтажних ефектів.

Світлова режисура у проєкті діє як самостійний смисловий фактор. Використання спрямованих світлових потоків, глибоких тіней та контрастних плям дозволяє виокремлювати предмети з темряви, створюючи камерну, емоційно напружену атмосферу. Світло допомагає моделювати простір, підкреслюючи дезорієнтацію та внутрішню самотність. Робота з кольором підпорядкована внутрішній логіці зміни емоційних станів. Психологічна еволюція переживання передається через виразні колірні перетікання:

- Початкові фази гострої тривоги втілюються через пульсуючі червоні відтінки;
- Поступово екранний простір занурюється у глибокі, холодні сині тони, що символізують відстороненість та марення думками;
- Межові моменти напруження акцентуються поєднанням чорного та фіолетового кольорів із тривожними спалахами жовтого.

У фіналі світлові ефекти змінюють свій характер і перетворюються на м'яке, розсіяне сонячне сяйво. Воно гасить колірну агресію, візуалізуючи довгоочікуване полегшення, настання внутрішньої тиші та розсіювання нав'язливих думок.

Простір кадру наповнений сукупністю метафоричних образів, що виступають символічними заміниками людських емоцій.

Центральним елементом екранного дійства постає продуманий образ абстрактного героя, вирішений у вигляді примари. Відмова від деталізованого, побутового портретування на користь ефемерного силуету дозволяє передати образ відчуженого «Я» — ментального двійника людини, який губиться у хаосі власних рефлексій.

Примарність фігури підкреслює хитку межу між об'єктивною реальністю та суб'єктивними страхами.

Відчуття нескінченного потоку думок досягається завдяки специфічним монтажним прийомам нашаруванню відеоматеріалу та ефектам візуального розділення кадру.

Накладання кількох планів відзнятого матеріалу один на одного створює складну візуальну структуру, де кадри безперервно перетікають один в один. Це безпосередньо відтворює механізм тривожного мислення, коли внутрішній монолог не зупиняється, а думки нашаровуються, дублюються та зациклюються у нескінченний потік переживань.

Таким чином, поєднання живої зйомки, концептуальних колірних рішень та ефектів оптичного нашарування формує цілісну й самобутню стилістику медіаоб'єкта, спроможного транслювати складні вияви людської психіки через мову екранних метафор.

3.3. Обґрунтування музичної складової

Звукове вирішення експериментального відеоарту є одним із найважливіших інструментів драматургії, оскільки аудіоряд безпосередньо впливає на емоційне сприйняття візуальних метафор та підсилює атмосферу твору. Оскільки екранні образи транслують внутрішні переживання та тривожність, звуковий супровід побудований за принципом створення об'ємного, психологічного звукового простору. Проект не має однієї статичної мелодії; натомість аудіодизайн розвивається динамічно, відображаючи зміну настроїв та посилення ментального напруження.

Звукова доріжка відеоарту відкривається тривожною музичною темою, яка одразу задає необхідний емоційний тон і занурює глядача у стан внутрішнього дискомфорту. Поступово у звукову тканину вплітається багатоголосий шепіт. Ці голоси нашаровуються та переплітаються між собою, створюючи ефект нескінченного і хаотичного мисленнєвого потоку.

Звучання шепоту відтворює ілюзію нав'язливих думок, які заповнюють ментальний простір і не дають спокою. Для досягнення максимальної автентичності та унікального звучання, основа для цього ефекту була записана наживо за допомогою голосу автора, а потім технічно деформована й розмножена при монтажі.

Наступним композиційним елементом аудіоряду стає впровадження смислового вербального акценту. У структуру роботи інтегровано начитаний уривок із літературного твору В. Винниченка. Голосова начитка звучить плавно, розтягнуто, з помітними драматичними паузами, що дозволяє глядачеві встигати фіксувати сенс слів і поєднувати їх із метафорами кадру. На тлі цього голосу продовжує безперервно звучати перша тривожна музична лінія у синергії із зацикленим шепотом, що підкреслює неможливість втечі від власних думок.

Логічне завершення відеоарту маркується змінами не лише у візуальному ряді, а й у звуковій структурі. На фінальних кадрах, які транслують тишу та полегшення, нав'язливий шепіт голосів поступово стихає й повністю розчиняється. Це

символізує закінчення виснажливого циклу прокручування думок та настання внутрішнього спокою.

Окрему роль у реалізації проєкту відіграє технічна якість та походження аудіоматеріалу. На відміну від використання стандартних стокових ресурсів, весь звуковий дизайн був індивідуально розроблений та змодельований професійним звукорежисером. Окрім використання живого авторського запису для створення ефекту шепоту, текстова начитка художнього уривка була згенерована за допомогою технологій штучного інтелекту. На фінальному етапі виробництва весь отриманий аудіоматеріал — музичні треки, III-генерація та голосові записи — пройшов ретельну інженерну обробку, очищення від шумів, частотну корекцію та професійне зведення звукорежисером. Це дозволило створити цілісне, глибоке й об'ємне звукове поле, яке ідеально синхронізоване з колірною та композиційною структурою відеоарту.

Рівень звукових ефектів та музики підтримується в межах рекомендованого діапазону - від -30 дБ до -25 дБ.

Фоновий шум не перевищує -40 дБ.

Усі звукові доріжки зведені у форматі «МОНО»

Висновки до розділу 3

У третьому розділі кваліфікаційної роботи було здійснено комплексне теоретичне та практичне обґрунтування медіапроєкту — від зародження первинного творчого задуму до впровадження конкретних художньо-технічних рішень. Кожен етап проектування відеоарту підпорядковано єдиній концептуальній меті: знайти виразну екранну мову для трансляції складних емоційних станів, внутрішньої зацикленості та тривожності.

Аналіз художньо-стильових особливостей твору показав, що відмова від традиційного лінійного сюжету на користь мови метафор та психологічного абстракціонізму дозволяє досягти максимального сугестивного ефекту. Основою візуальної мови проєкту визначено постановочну зйомку з використанням складної світлової режисури та колористичної драматургії. Послідовна зміна колірних пластів (від тривожних червоних до глибоких синіх, фіолетових та фінальних розсіяних жовтих відтінків) виступає прямим індикатором еволюції психологічного стану героя — від піку ментального напруження до довгоочікуваного катарсису й тиші. Специфічні монтажні прийоми, зокрема цифрове нашарування відеоматеріала та просторове розділення кадру, дозволили технічно відтворити безперервний і хаотичний потік людських думок. Додатковим символічним акцентом став продуманий образ безтілесного персонажа-примари, який уособлює відчужене ментальне «Я», що губиться у лабіринтах рефлексій.

Окрему увагу в розділі приділено обґрунтуванню унікальної звукової складової відеоарту, яка розроблялася у тісній співпраці зі звукорежисером. Аудіоряд проєкту побудовано як багаторівневе психологічне звукове поле, що розвивається паралельно з візуальним рядом. Поєднання початкової тривожної музичної теми із зацикленим, хаотичним шепотом, записаним на основі авторського голосу, дозволило створити ілюзію ментальної пастки. Інтеграція у структуру роботи начитаного уривка з літературного твору В. Винниченка, згенерованого за допомогою технологій штучного інтелекту, додала роботі чіткого змістовного наповнення. Фінальне

згасання звукових ефектів та шепоту влучно підкреслило настання внутрішнього спокою.

Усі розглянуті компоненти медіапроєкту постають не як ізольовані елементи, а як взаємопов'язані складові цілісної художньої системи. Синтез концептуальної живої зйомки, гри світла, ефектів оптичного накладання планів та індивідуального звукового дизайну доводить, що сучасні цифрові медіа здатні виступати інструментом глибокого філософського та психологічного висловлювання, що спонукає глядача до внутрішнього осмислення та емпатії.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі здійснено комплексне теоретичне дослідження та практичну реалізацію експериментального відеоарту, спрямованого на візуалізацію складних психоемоційних станів людини — тривожності, зацикленості думок та ментального марення. На основі виконаного обсягу дослідницьких, аналітичних та творчих етапів роботи сформульовано такі підсумкові положення:

Обґрунтовано актуальність, концептуальну основу та аналітичну базу проєкту. Під час початкового етапу було чітко визначено провідну ідею та тему твору, що базується на глибинному психологізмі літературних творів Володимира Винниченка. Концепція та художній задум роботи були успішно сформовані та узгоджені під час консультацій із куратором дипломного проєкту. Проведено ретельний аналіз існуючих аналогів, сучасних світових практик та подібних творів у сфері відеоарту, що дозволило чітко визначити унікальність власного художнього вирішення. Окрему увагу було приділено дослідженню й сегментуванню цільової аудиторії, аналізу її запитів та особливостей сприйняття аудіовізуального мистецтва, що заклало міцне стратегічне підґрунтя для подальшого виробництва контенту.

Було сформовано унікальну візуально-стилістичну мову відеоарту. Роботу реалізовано на стику експресіонізму та психологічного абстракціонізму в жанрі експериментального медіамистецтва. Задля збереження матеріальності, текстурності та емоційної правдивості кадру було зроблено вибір на користь виключно постановочної зйомки «живого» матеріалу. Головними носіями сенсу визначено композиційну побудову сцен, складну світлову режисуру та колористичну драматургію. Послідовна трансформація кольорів дозволила мовою дизайну відтворити еволюцію внутрішньої кризи, від піку емоційного напруження до заспокоєння.

Одним з етапів стала розробка метафоричної системи образів та монтажних рішень. Центральним елементом екранного простору виступив абстрактний образ героя, вирішений у вигляді напівпрозорої примари. Такий підхід дозволив уникнути побутової конкретики й передати стан ефемерного,

відчуженого «Я», що губиться у лабіринтах думок. Завдяки застосуванню монтажних прийомів цифрового нашарування кадрів та просторового розділення екранного поля було технічно відтворено ефект зацикленості й безперервного потоку думок, коли внутрішній монолог нашаровується один на одного, утворюючи щільний емоційний шум.

Спроековано та реалізовано багаторівневий звуковий дизайн. Аудіоряд твору було розроблено як самостійний драматургічний інструмент у співпраці зі звукорежисером. Звукова тканина об'єднала в собі початкову тривожну музичну тему та хаотичний ефект переплєтених голосів, основу для якого було записано за допомогою живого авторського голосу. Смісловим ядром звукового нарративу став уривок із твору В. Винниченка, плавно й розтягнуто відтворений за допомогою технологій штучного інтелекту. Фінальне інженерне зведення, очищення частот та плавне затихання шепоту дозволили гармонійно синхронізувати аудіоряд із візуальним розв'язанням відеоарту, підкреслюючи настання внутрішньої тиші.

Загалом, створений експериментальний відеоарт демонструє ефективність синтезу сучасної світлової режисури, технологій оптичного накладання відеопланів та індивідуального звукового проектування. Отриманий художній продукт є цілісним аудіовізуальним висловлюванням, що розкриває потенціал медіадизайну у моделюванні та відтворенні найскладніших архітипів людської психіки, створюючи глибокий емоційний зв'язок із глядачем.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України про інформацію [Електронний ресурс]: Електр. текст. дані. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>, вільне володіння (дата звернення 15.05.2026)
2. Курінна Г.В. (2013). Сценарна майстерність на телебаченні. Драматургія. Х.: ХДАК, 189 с.
3. Рекомендації щодо забезпечення принципів академічної доброчесності. Підкомісія 303 «Академічна доброчесність» Науково-методичної комісії 15 з організаційно-методичного забезпечення вищої освіти. К.: Міністерство освіти і науки України, 2016. 24 с.
4. В. Винниченко «Суд»
5. Закон України "Про авторське право і суміжні права" [Електронний ресурс]: Електр. текст. дані. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>, вільне володіння (дата звернення 16.05.2026)
6. Ментальне здоров'я: що це та чому важливе – Психологер Огляд поняття ментального здоров'я та його значення в житті людини. [Електронний ресурс] – Режим доступу <https://psychologer.com.ua/vazhlyvist-mentalnoho-zdorov-ia/>
7. Станчишин В. Стіни в моїй голові. Жити з тривогою і депресією. Київ: Віхола, 2020. 176 с.
8. Трентон Н. Оверсінкінг. Як побороти тривогу та почати жити тут і зараз / пер. з англ. О. Лоза. Київ: Хто це?, 2025. 148 с.
9. Нав'язливі думки: причини та способи впоратися : веб-сайт. Rozmova : платф. психотерапії. <https://www.rozmova.me/blog/navyazlivi-dumki-prichini-ta-sposobi-vporatisya>
10. Соловйова С. В. Роль мистецтва в реабілітації та поліпшенні ментального здоров'я : веб-сайт. НейроNEWS : психоневрологія та нейропсихіатрія : наук.-практ. журн. <https://neuronews.com.ua/ua/archive/2026/3%28168%29/pages-8-10/rol-mistectva-v-reabilitaciyi-ta-polipshenni-mentalnoho-zdorov-ya#gsc.tab=0>

ДОДАТКИ

Додаток А: Аналоги та прототипи

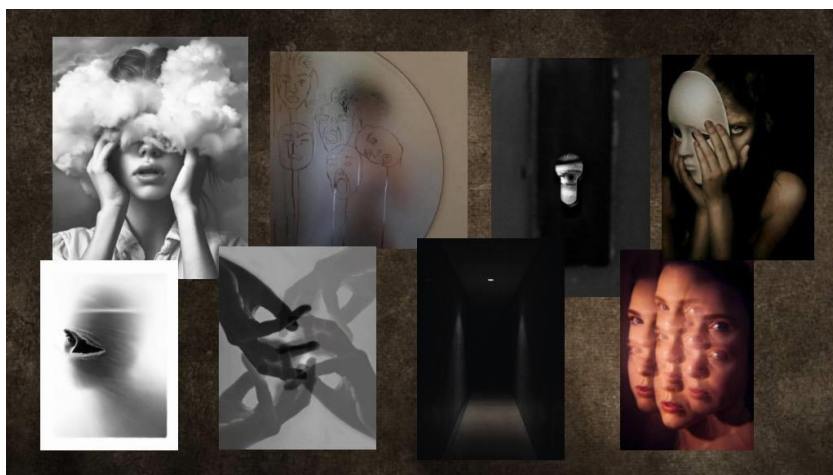
Ил.1 Decay - Video Art

<https://youtu.be/YJ2MZJue4dg?si=i2qcKKgbbW5c7nHK>

*Ил.2 Anxiety - Video Art | Short film | Experimental Art Video
| Self Portrait*

<https://youtu.be/g0169dsmUFY?si=NIOOGh5toKbsm5zA>

Ил.3 – Мудборд

Додаток Б: Розкадрування та процес монтажу

Іл.4 Розкадрування

The screenshot displays the Adobe Premiere Pro interface during a video editing session. The central preview window shows a red-tinted image of a person's face. The timeline at the bottom features two video tracks, 'Video 1' and 'Video 2', with clips labeled 'IMG_5193.MOV'. The 'Effects' panel on the left shows the 'Residual FX Blur' effect applied to the selected clip. The 'Properties' panel on the right shows the 'Transform' properties for the clip, including position, scale, and rotation.

Іл.6 Процес монтажу

	Відеоряд	Аудіо
	<i>Зав'язка</i> Довгий коридор осяяний червоним світлом, у кінці з'являється примара, яка розмножується та стає ближчим з кожним разом. Вона протягує руку наче зачаровує. Рука відчиняє двері, у кадрі з'являється око у дверному замку, воно слідкує. Перехід на кадр з розмноженими силуетами, які демонструють страх, осяяні синім світлом.	Напружена мелодія грає до кінця. Наростаючий шепіт, який стихає в кінці.
	<i>Кульмінація</i> Образний персонаж розриває плівку, наче бориться за простір, простягає руки, відчуття замкненості. Кадр змінюється, на склі з'являються обличчя, вони ніби засуджують, сміються, дають відчуття пригнічення. Кадр перетікає в абстрактний	Озвучка

	силует, який переливається кольорами, за цим слідує кадр з годинником з лампою, стрілки йдуть швидко, демонструючи плин часу, розуму, що мчить. Згасла лампа поряд символізує втрату орієнтиру та ментальну темряву.	
	<i>Розв'язка</i> З'являється кадр зі зграєю птахів вони як хаос думок, летять, кружляють і претинаються. У наступному кадрі образ з головою-хмарою, яка розсіюється, передає стан заспокоєння, настання тиші. Завершальний кадр являє собою силует з крилами, він символізує завершення циклу оверсінкінгу.	

Табл 1

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

10.09-28.09	Обговорення та затвердження теми диплому
5.10	Пошук референсів
20.10	Розробка розкадровки
10.11	Написання сценарфю
15.11-18.11	Робота над пояснювальною запискою
3.12	Продовження роботи над розкадровкою
10.12-25.12	Зйомки
5.01-12.01	Продовження роботи над пояснювальною запискою
20.01-29.01	Завершення розкадрування
5.02-19.02	Зйомки
25.02	Написання пояснювальної записки
13.03-23.04	Зйомки, чорновий монтаж
10.05-15.05	Продовження роботи над монтажем

Табл 2